

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

ПЛАНУВАННЯ Й ОРГАНІЗАЦІЇ ВІДНОВЛЕННЯ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

2023

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

ПЛАНУВАННЯ Й ОРГАНІЗАЦІЇ ВІДНОВЛЕННЯ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Ця публікація була підготовлена за підтримки Європейського Союзу і його держав-членів Німеччини, Швеції, Польщі, Данії, Естонії та Словенії. Зміст цієї публікації є виключною відповідальністю її авторів та не може жодним чином сприйматися як такий, що відображає погляди Програми «U-LEAD з Європою», уряду України, Європейського Союзу і його держав-членів Німеччини, Швеції, Польщі, Данії, Естонії та Словенії.

Методичні рекомендації (далі – Рекомендації) розроблені з метою надання інформаційно-методичної допомоги органам місцевого самоврядування з питань планування й організації відновлення та розвитку муніципальної інфраструктури в умовах збройної агресії РФ.

Перед виконавчими органами міських, селищних та сільських рад або, у разі їх створення, військовими адміністраціями постали складні завдання з фіксації руйнувань, обстеження пошкоджених та зруйнованих об'єктів, демонтажу будівель і споруд або їх частин, пошкоджених або зруйнованих внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів, визначення шкоди та збитків, завданих внаслідок збройної агресії РФ, планування та організації відновлення муніципальної інфраструктури. Рекомендації покликані сприяти органам місцевого самоврядування (військовим адміністраціям) у вирішенні таких складних завдань.

Рекомендації охоплюють узагальнені, систематизовані положення нормативно-правових актів та інформацію щодо їх застосування.

Публікація стане у нагоді працівникам органів місцевого самоврядування, та загалом усім, заінтересованим у плануванні та організації відновлення та розвитку територіальних громад, що відбувається в умовах збройної агресії та спричиняє комплекс соціальних, економічних, екологічних, гуманітарних та інших проблем.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
НЕВІДКЛАДНІ РОБОТИ З ЛІКВІДАЦІЇ НЕБЕЗПЕЧНИХ НАСЛІДКІВ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РФ	7
ОБСТЕЖЕННЯ ПОШКОДЖЕНИХ ОБ'ЄКТІВ	13
ВИЗНАЧЕННЯ ШКОДИ ТА ЗБИТКІВ, ЗАВДАНИХ УКРАЇНІ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РФ	19
СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ.....	25
МЕХАНІЗМИ ТА ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ЗАХОДІВ З ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ.....	32
ДОДАТКИ.....	40

ПЕРЕДМОВА

Через рік після початку широкомасштабного вторгнення Україна досі долає надскладні виклики через збройну агресію РФ. На сьогодні органами державної влади вже напрацьовано законодавче підґрунтя для вирішення багатьох з таких викликів. Так, затверджено Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, Порядок виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії РФ, Порядок виконання робіт з демонтажу об'єктів, пошкоджених або зруйнованих внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів, Методику проведення обстеження та оформлення його результатів, Методику визначення шкоди та обсягу збитків, завданих підприємствам, установам та організаціям усіх форм власності внаслідок знищення та пошкодження їх майна у зв'язку із збройною агресією РФ, а також упущеної вигоди від неможливості чи перешкод у провадженні господарської діяльності та інші акти законодавства.

Водночас, такими документами передбачено нові завдання для органів місцевого самоврядування.

Серед складних викликів, зокрема, обстеження зруйнованих та пошкоджених об'єктів, оцінка масштабів руйнувань. Визначення обсягів завданої шкоди – першочергове завдання, без вирішення якого неможливим є адекватне планування та організація системних заходів з відновлення муніципальної інфраструктури та пошук джерел фінансування.

Важливою тут є багаторівнева координація діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та їх асоціацій, громадських організацій, бізнесу, урядових та неурядових міжнародних організацій.

Для полегшення застосування нових нормативно-правових актів, їх узагальнено відповідно до етапів проведення робіт. Логіка Методичних рекомендацій з планування та організації відновлення муніципальної інфраструктури побудована від організації невідкладних заходів до стратегічного планування відновлення та розвитку. Адже, насамперед, необхідним є усунення небезпечних наслідків збройної агресії РФ, таких

як очищення від вибухонебезпечних предметів, обстеження та демонтаж об'єктів, пошкоджених або зруйнованих внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

Лише після проведення невідкладних робіт є можливим проведення детального обстеження пошкоджених об'єктів, планування та організація їх відновлення.

Планування відновлення та розвитку територіальних громад не належить до невідкладних робіт, але, водночас, не може бути відкладене на післявоєнний період, коли воєнний стан у державі буде скасовано. Адже, чим раніше буде розпочато роботи з підготовки плану відновлення, визначення пріоритетних проєктів, які будуть до нього включені, тим раніше буде можливість перейти до реалізації проєктів з відбудови інфраструктурних об'єктів та відновлення й розвитку територіальних громад загалом.

Рекомендації охоплюють роз'яснення щодо дій органів місцевого самоврядування, посилення на нормативно-правові акти щодо організації невідкладних робіт з ліквідації небезпечних наслідків збройної агресії РФ, обстеження пошкоджених об'єктів, визначення шкоди та збитків, завданих внаслідок збройної агресії РФ, а також щодо організації стратегічного планування відновлення та розвитку територіальних громад.

**Олександр Слобожан,
Виконавчий директор Асоціації міст України,
кандидат наук з державного управління**

НЕВІДКЛАДНІ РОБОТИ З ЛІКВІДАЦІЇ НЕБЕЗПЕЧНИХ НАСЛІДКІВ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РФ

Метою невідкладних робіт є ліквідація небезпечних наслідків збройної агресії РФ, пов'язаних із пошкодженням будівель і споруд, об'єктів незавершеного будівництва, запобігання загибелі людей, зменшення обсягів можливих матеріальних втрат.

Передусім виконавчим органам міських, селищних, сільських рад (військових адміністрацій – у разі їх створення) варто розпочати з фіксації пошкоджень, а саме: здійснити заходи з підготовки до обстеження, утворити комісію, виконати безпосередні роботи з обстеження пошкоджених об'єктів, скласти акт обстеження, сформувати цей акт в електронній формі за допомогою порталу Дія та подати його до Реєстру пошкодженого та зруйнованого майна (далі – РПЗМ). Також необхідно письмово повідомити уповноважений орган власника (управителя) про результати комісійного обстеження.

1. Фіксація пошкоджень, зумовлених збройною агресією РФ, здійснюється щодо будівель та споруд приватної та комунальної форми власності, а також може застосовуватися до будівель і споруд державної форми власності.

Для цього необхідно:

1.1. Повідомити територіальним органам ДСНС, органам управління та силам цивільного захисту, правоохоронним органам щодо пошкодження об'єктів;

1.2. Визначити разом з територіальними органами ДСНС, органами управління та силами цивільного захисту зону можливого ураження – потенційно небезпечну територію, на якій внаслідок бойових дій заподіяна шкода об'єктам, є ймовірність забруднення вибухонебезпечними предметами, внаслідок чого виникає загроза життю або здоров'ю людей;

1.3. Організувати оповіщення суб'єктів господарювання та населення про ризики, пов'язані із перебуванням у зоні можливого ураження;

1.4. Визначити місце для складування відходів, що утворилися внаслідок пошкодження об'єктів, виконання робіт з демонтажу;

1.5. Визначити місце знищення виявлених вибухонебезпечних предметів;

1.6. Здійснити попередні візуальні огляди пошкоджених об'єктів з метою формування переліків таких об'єктів, розробити та затвердити план робіт з обстеження (далі – план робіт); до таких оглядів можуть залучатися відповідні фахівці;

1.7. Оприлюднити затверджений план робіт на офіційному вебсайті протягом трьох календарних днів з дня затвердження, а також за можливості – письмово повідомити власника або управителя об'єкта щодо строків виконання обстеження.

1.8. Визначити вид обстеження (комісійне та/або технічне), а також черговість та строки виконання робіт з обстеження під час складання плану робіт (з урахуванням результатів попереднього візуального огляду пошкоджених об'єктів (характеру та ступеня наявних пошкоджень), а також наявних джерел і обсягів фінансування робіт з обстеження та подальшого відновлення пошкоджених об'єктів).

Нормативно-правове забезпечення:

- [Порядок виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії РФ, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд, затверджений постановою КМУ від 19 квітня 2022 р. № 473;](#)
- [Порядок поводження з відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням \(руйнуванням\) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків, затверджений постановою КМУ від 27 вересня 2022 р. № 1073;](#)
- [Порядок виконання робіт з демонтажу об'єктів, пошкоджених або зруйнованих внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 р. № 474.](#)

2. Підготовка до проведення обстеження охоплює такі кроки:

2.1. Визначити пріоритетність обстеження територій та пошкоджених об'єктів на наявність вибухонебезпечних предметів;

2.2. Зібрати первинну інформацію щодо об'єкта (наявної проектної та технічної документації, в тому числі інвентаризаційних справ, матеріалів технічної інвентаризації та технічних паспортів, виконавчої документації тощо);

2.3. Здійснити заходи щодо визначення власника або управителя (балансоутримувача) об'єкта та його інформування щодо проведення обстеження;

2.4. Визначити виконавця робіт з технічного обстеження пошкоджених об'єктів та організації робіт з технічного обстеження, в тому числі вахтовим методом (якщо проведення технічного обстеження забезпечується уповноваженим органом відповідно до плану робіт).

Нормативно-правове забезпечення:

- [Порядок виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії РФ, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд, затверджений постановою КМУ від 19 квітня 2022 р. № 473.](#)

Роботи з обстеження пошкоджених об'єктів виконуються на територіях, на яких відсутні або завершено активні фази бойових дій, після:

2.5. Оперативного реагування на випадки виявлення вибухонебезпечних предметів, проведення обстеження (розмінування) та виконання піротехнічних робіт, пов'язаних із знешкодженням виявлених вибухонебезпечних предметів із залученням підрозділів ДСНС, Національної поліції, а також за необхідності - підрозділів ЗСУ та СБУ;

*Форма Акту виконання робіт з очищення (розмінування) місцевості від вибухонебезпечних предметів у **Додатку 1***

2.6. Виконання робіт з первинного демонтажу частин об'єктів або його окремих конструктивних елементів (у разі потреби) з метою забез-

печення доступу до пошкоджених об'єктів сил цивільного захисту для проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;

2.7. Виконання робіт з пошуку постраждалих та загиблих фахівцями ДСНС із залученням комунальних служб та формувань і спеціалізованих служб цивільного захисту, транспортування тіл (останків) загиблих;

2.8. Здійснення оперативно-слідчих дій правоохоронними органами у рамках кримінальних проваджень.

Нормативно-правове забезпечення:

- [Порядок виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії РФ, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд, затверджений постановою КМУ від 19 квітня 2022 р. № 473.](#)

3. Утворення комісії з проведення обстеження

До складу комісії залучається фахівець/фахівець, який здобув вищу освіту у галузі знань “Будівництво та архітектура”, крім спеціальності “Геодезія та землеустрій”, та (за можливості) уповноважені представники власника або управителя (балансоутримувача) об'єкта для проведення комісійного обстеження пошкоджених об'єктів уповноваженим органом.

Нормативно-правове забезпечення:

- [Порядок виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії РФ, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд, затверджений постановою КМУ від 19 квітня 2022 р. № 473.](#)

4. Складання акту комісійного обстеження об'єкта, пошкодженого внаслідок військових дій, спричинених збройною агресією РФ, за результатами комісійного обстеження

До акта обов'язково додаються результати фотофіксації об'єкта, що свідчать про характер та обсяг руйнувань.

Примірна форма акту в Додатку 2.

Нормативно-правове забезпечення:

- [Порядок виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії РФ, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд, затверджений постановою КМУ від 19 квітня 2022 р. № 473.](#)

5. Формування комісією акту комісійного обстеження в електронній формі за допомогою засобів Порталу Дія.

6. Подання актів комісійного обстеження до РПЗМ (держатель Реєстру - Мінінфраструктури).

Реєстр пошкодженого та знищеного майна

Кабінет посадової особи

Кабінет посадової особи

Увійти до кабінету

Виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад є користувачами РПЗМ.

Користувачі забезпечують внесення інформації (документів) про пошкоджене та знищене нерухоме майно, про осіб, нерухоме майно яких пошкоджено або знищено, шкоду та збитки, завдані внаслідок пошкодження такого майна, та іншої інформації, визначеної Порядком, до РПЗМ через електронний кабінет користувача (п. 24 Порядку).

Нормативно-правове забезпечення:

- [Порядок подання інформаційного повідомлення про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією РФ, затверджений постановою КМУ від 26 березня 2022 р. № 380 \(зі змінами, ПКМУ від 29 квітня 2022 р. № 505\).](#)

7. Письмове повідомлення уповноваженим органом власника (управителя) про результати комісійного обстеження

За можливості письмове повідомлення здійснюється шляхом надси-
лання копії комісійного акту протягом трьох календарних днів з дня його
складання або надсиланням засобами Порталу Дія.

ОБСТЕЖЕННЯ ПОШКОДЖЕНИХ ОБ'ЄКТІВ

В умовах збройної агресії РФ інфраструктурні об'єкти міст, сіл та селищ (електричні підстанції, ТЕС, дороги, мости, житловий фонд, будівлі лікарень, закладів освіти, культури тощо) зазнали руйнувань та пошкоджень різного ступеню.

З метою прийняття рішення про можливість подальшої експлуатації та розроблення заходів із відновлення необхідним є проведення обстеження пошкоджених внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів об'єктів.

Насамперед, визначимо різницю між зруйнованим та пошкодженим об'єктом.

Зруйнований об'єкт – об'єкт, на якому внаслідок впливу зовнішніх факторів відбулася руйнація у значному обсязі конструктивних елементів, у зв'язку з чим його відновлення є неможливим (значно ускладненим) або економічно необґрунтованим.

Пошкоджений об'єкт – об'єкт, на якому внаслідок впливу зовнішніх факторів відбулася часткова руйнація конструктивних елементів, але який не потребує повного демонтажу та може бути приведений у експлуатаційно придатний стан шляхом подальшої реставрації, реконструкції або капітального ремонту.

Нормативно-правове забезпечення:

- [Порядок виконання робіт з демонтажу об'єктів, пошкоджених або зруйнованих внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 р. № 474.](#)

8. Виконання робіт з технічного обстеження пошкоджених об'єктів

Прийняття рішення про обстеження об'єкта / об'єктів.

Обов'язковому обстеженню підлягають об'єкти:

- закладів освіти,
- закладів культури,
- фізичної культури і спорту,
- медичного і оздоровчого призначення,
- будівлі адміністративного призначення,
- об'єкти інженерної, транспортної інфраструктури,
- об'єкти енергетики, що відповідно до проектної документації за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми та значними наслідками.

Обстеження багатоквартирних житлових будинків проводиться виконавцями з урахуванням результатів огляду, проведеного відповідно до Правил утримання жилих будинків та прибудинкових територій

Нормативно-правове забезпечення:

- [Порядок проведення обстеження прийнятих в експлуатацію об'єктів будівництва, затверджений постановою КМУ від 12 квітня 2017 р. № 257;](#)
- [Правила утримання жилих будинків та прибудинкових територій, затверджені наказом Державного комітету з питань житлово-комунального господарства від 17 травня 2005 р. № 76.](#)

9. Обстеження об'єкта в разі виявлення дефектів, пошкоджень і деформацій у зв'язку з пошкодженням об'єкта внаслідок позапроектних впливів (пожежі, стихійного лиха, аварії, воєнних дій або терористичних актів) проводиться **за такими етапами:**

9.1. Підготовка до проведення обстеження передбачає:

- збирання первинної інформації щодо об'єкта (наявної проектної та технічної документації, в тому числі виконавчої документації, матеріалів інженерних вишукувань, матеріалів технічної інвентаризації (інвентаризаційних справ, технічних паспортів), результатів попередніх обстежень, іншої експлуатаційної документації);
- визначення виконавця обстеження;
- організація виконання робіт з обстеження, в тому числі проведення підготовчих робіт, забезпечення безпечного доступу на об'єкт (знеструмлення, дегазація, перевірка радіаційного та хімічного забруднення, з'ясування можливості застосування будівельної техніки тощо).

Відповідальні виконавці окремих видів робіт (послуг) – ті, які пройшли професійну атестацію та мають кваліфікаційний сертифікат на право виконання робіт з обстеження у будівництві об'єктів класу наслідків (відповідальності), що визначені кваліфікаційними вимогами.

Рішення про залучення зазначених фахівців приймається залежно від характеру, складності виконання окремих етапів робіт з обстеження, а також специфіки обстеження об'єкта відповідно до Методики, затвердженої Мінрегіоном.

Інформація про виконавців відповідно до Реєстру будівельної діяльності (компонент Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва) <https://e-construction.gov.ua/reestri>

Обґрунтовані вимоги замовника та особливості проведення обстеження об'єкта встановлюються технічним завданням на обстеження об'єкта.

Технічне завдання складається відповідно до форми, передбаченої Методикою, за результатами попереднього візуального огляду об'єкта, ознайомлення з наявною інформацією про об'єкт, аналізу архітектурних, об'ємно-планувальних і конструктивних рішень.

Нормативно-правове забезпечення:

- [Порядок проведення обстеження прийнятих в експлуатацію об'єктів будівництва, затверджений постановою КМУ від 12 квітня 2017 р. № 257.](#)
- [Методика проведення обстеження та оформлення його результатів, затверджена наказом Мінрегіону від 6 серпня 2022 р. № 144.](#)

9.2. Попереднє та/або основне (детальне) обстеження проводиться після проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;

Попереднє обстеження проводиться візуально за зовнішніми ознаками (візуальне обстеження) з метою попереднього оцінювання технічного стану, визначення категорії пошкоджень об'єкта (для пошкоджених об'єктів), прийняття рішення щодо необхідності проведення основного (детального) обстеження і уточнення (в разі необхідності) технічного завдання.

Рішення щодо необхідності проведення **основного (детального) обстеження** об'єкта приймається замовником разом із виконавцем.

Обстеження проводиться шляхом:

- проведення аналізу дефектів і пошкоджень, які змінили основні проектні та розрахункові характеристики будівельних конструкцій, інженерних мереж і систем внаслідок позапроектних впливів (пожежі, стихійного лиха, аварії, воєнних дій або терористичних актів), а також за період експлуатації об'єкта;
- визначення фактичних експлуатаційних навантажень і впливів на будівельні конструкції, основи і фундаменти, інженерні мережі і системи об'єкта;
- детального вимірювання необхідних геометричних параметрів об'єкта, будівельних конструкцій, інженерних мереж і систем, їх елементів і вузлів;
- виявлення зміни характеристик основи фундаменту та розвитку небезпечних процесів і явищ шляхом виконання контрольних інженерних вишукувань на земельній ділянці та прилеглих до об'єкта ділянках за наявності небезпечних процесів і явищ;
- інструментального визначення параметрів дефектів і пошкоджень, фотофіксації, складення схем їх розташування, а також їх прив'язки в натурі;

- проведення перевірочних розрахунків основних несучих будівельних конструкцій, інженерних мереж і систем, основ фундаментів та об'єкта в цілому;
- проведення аналізу причин виникнення дефектів і пошкоджень;
- узагальнення інформації про технічний стан будівельних конструкцій, мереж і систем об'єкта;
- розроблення рекомендацій щодо можливості подальшої експлуатації об'єкта, проведення наступного обстеження, конструктивних рішень про відновлення та підсилення окремих будівельних конструкцій, загальних висновків.

Перелік робіт з обстеження залежить від категорії пошкодження об'єкта (**див. Додаток 3**).

9.3. Складення звіту про результати обстеження із рекомендаціями щодо подальшої експлуатації.

Звіт має містити висновок про технічний стан, рекомендації щодо подальшої експлуатації (у тому числі щодо можливості виконання робіт із відновлення) або демонтажу (ліквідації), а також в разі потреби відомості про пошкоджені (зруйновані) несучі та огорожувальні конструкції, інженерні системи (із зазначенням ступеня та обсягів пошкоджень), принципові рішення (рекомендації) щодо їх відновлення (підсилення).

У разі проведення основного (детального) обстеження або виконання робіт із демонтажу об'єкта, слід навести найбільш характерні дефекти та пошкодження (здебільшого аварійні, що виникли в результаті бойових дій), аналіз яких дає змогу обґрунтувати неможливість подальшої безпечної експлуатації будівлі та виконання робіт з її відновлення (технічну неможливість виконання таких робіт).

СКЛАД ЗВІТУ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОБСТЕЖЕННЯ

Основні (типові) структурні елементи звіту:

- Титульний аркуш
- Список авторів
- Зміст
- Вступ
- Коротка характеристика об'єкта
- Результати візуального обстеження будівельних конструкцій об'єкта
- Результати інструментального обстеження будівельних конструкцій об'єкта (за необхідності)
- Перевірочні розрахунки основних несучих конструкцій (за необхідності)
- Висновки та рекомендації за результатами обстеження
- Перелік джерел посилання
- Додатки

10. Прийняття рішення про виконання робіт із відновлення пошкоджених об'єктів або їх демонтаж (ліквідацію) на підставі звіту

Нормативно-правове забезпечення:

- Порядок проведення обстеження прийнятих в експлуатацію об'єктів будівництва, затверджений постановою КМУ від 12 квітня 2017 р. № 257.
- Методика проведення обстеження та оформлення його результатів, затверджена наказом Мінрегіону від 6 серпня 2022 р. № 144.
- Порядок виконання робіт з демонтажу об'єктів, пошкоджених або зруйнованих внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 р. № 474.

ВИЗНАЧЕННЯ ШКОДИ ТА ЗБИТКІВ, ЗАВДАНИХ УКРАЇНІ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РФ

II. Оцінка збитків, завданих постраждалим, здійснюється шляхом проведення:

- стандартизованої оцінки збитків,
- аналітичної оцінки збитків,
- незалежної оцінки збитків, або
- судової експертизи.

Виконавчим комітетам сільських, селищних та міських рад надано право проводити **аналітичну і стандартизовану оцінку** шкоди та збитків, завданих внаслідок збройної агресії РФ ([відповідно до постанови КМУ від 20 березня 2022 р. № 326](#)).

II.1. Стандартизована оцінка збитків проводиться органами державної влади або органами місцевого самоврядування, яким Кабінетом Міністрів України надано повноваження щодо визначення розміру збитків, завданих внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, ракетно-бомбових ударів, спричинених збройною агресією РФ, із використанням стандартного набору вихідних даних та дотриманням вимог стандартної методології, що визначені цими Загальними засадами та відповідними методиками оцінки шкоди та збитків.

Вихідними даними, що застосовуються під час оцінки збитків, є*:

- правова, технічна та інша документація на майно, що зазнало руйнівного впливу, яка дає змогу його ідентифікації, зокрема документи, які складені відповідними комісіями під час огляду об'єкта збитків і ґрунтуються на судженнях (свідченнях) членів комісій;
- звіт (акт) про обстеження пошкоджених та/або знищених об'єктів після завдання шкоди з рекомендаціями щодо подальшої експлуатації, складений відповідно до [Порядку проведення обстеження прийнятих в експлуатацію об'єктів будівництва](#);
- інші документи, які містять характеристики об'єкта оцінки, визначені методиками оцінки шкоди та збитків, передбаченими пунктом 5 [Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії РФ](#).

** Для аналітичної оцінки можуть застосовуватися інші вихідні дані.*

За результатами стандартизованої оцінки складається **акт оцінки збитків**, який містить висновки про вартість майна та (або) розмір збитків, підтверджує виконані процедури з оцінки, проведеної органом державної влади або органом місцевого самоврядування.

Під час проведення стандартизованої оцінки **визначається оціночна вартість**.

Акт оцінки збитків складається в *електронній та паперовій формі* (у разі потреби).

Стандартизована оцінка збитків проводиться на підставі рішення органу державної влади або органу місцевого самоврядування, у якому встановлюється дата оцінки. У рішенні також може зазначатися необхідність складання акту в паперовій формі.

Дата оцінки збитків встановлюється з урахуванням положень частини 3 статті 225 Господарського кодексу України та є будь-якою датою, що передуює або збігається з датою подання позову до суду (датою звернення до відповідного органу про компенсацію), але не раніше 23 лютого 2022 року.

У разі відсутності вихідних даних,
необхідних для проведення стандартизованої оцінки збитків:

орган державної
влади /
орган місцевого
самоврядування

звертається щодо
надання відсутніх
вихідних даних та
інформації

до державних
органів, органів
місцевого
самоврядування,
підприємств,
установ,
організацій усіх
форм власності,
постраждалих

У разі неможливості проведення стандартизованої оцінки збитків та незалежної оцінки збитків можуть використовуватися результати аналітичної оцінки збитків.

11.2. Аналітична оцінка збитків – розрахунок вартісного виразу збитків та їх обсягу, який ґрунтується на укрупнених, агрегованих вихідних даних.

Мета – визначення загальних втрат та збитків для прогнозування загальнодержавних або секторальних витрат на відновлення у разі неможливості проведення стандартизованої оцінки збитків та незалежної оцінки збитків.

Суб'єкти проведення:

або органи державної влади,

або органи місцевого самоврядування самостійно,

або органи місцевого самоврядування із залученням фахівців, підприємств, установ, організацій будь-якої форми власності,

або самостійно підприємствами, установами, організаціями.

При цьому, враховуються вимоги стандартної методології, що визначені [Загальними засадами](#) та відповідними методиками оцінки шкоди та збитків, шляхом застосування непрямих методів оцінки, аналітичних інструментів, зокрема макроекономічного моделювання.

Аналітична оцінка збитків **не підпадає** під регулювання Закону України “Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні” та не є професійною оціночною діяльністю.

За результатами аналітичної оцінки складається **аналітичний звіт** в електронній та паперовій формі (у разі потреби), який підписується спеціалістами, що безпосередньо проводили таку оцінку.

Форма аналітичного звіту затверджується відповідними методиками залежно від напрямку оцінки шкоди та збитків.

Нормативно-правове забезпечення:

- [Порядок визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії РФ, затверджений постановою КМУ від 20 березня 2022 р. № 326;](#)

11.3. Незалежна оцінка збитків проводиться на підставі договору між суб'єктом оціночної діяльності та замовником такої оцінки, в якому встановлюється дата оцінки.

Замовниками незалежної оцінки збитків є:

- постраждалі та їх уповноважені особи,
- спадкоємці та особи, що претендують на успадкування майна,
- органи державної влади,
- органи місцевого самоврядування,
- комісії, що утворені з метою визначення розміру компенсації постраждалим.

Суб'єкти оціночної діяльності - суб'єкти господарювання, визнані такими Законом України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні»

За результатами незалежної оцінки збитків складається **звіт про оцінку збитків** в електронній та паперовій формі (у разі потреби), який підписується всіма оцінювачами, які безпосередньо проводили оцінку збитків,

а також керівником суб'єкта оціночної діяльності або уповноваженою ним особою. Електронна форма звітів або актів підписується шляхом накладення електронного підпису.

Форма звіту про оцінку збитків визначається в договорі на проведення оцінки майна.

Під час проведення незалежної оцінки релевантними видами вартості можуть бути:

- **ринкова вартість** - очікувана грошова сума, за яку актив або зобов'язання варто обмінювати на дату оцінки між готовими до транзакції та не пов'язаними між собою покупцем і продавцем, після належного маркетингу та за умови, що кожна сторона діяла обізнано, розсудливо і без примусу;
- **вартість заміщення** - актуальні на дату оцінки витрати на створення/придбання подібного активу, що має еквівалентну корисність;
- **вартість відтворення** - актуальні на дату оцінки витрати на відтворення точної копії активу;
- **валова вартість девелопменту** - ціна, яка може бути отримана на дату оцінки під час продажу завершеного розвитком (будівництвом) об'єкта нерухомого майна на ринку, що відповідає грошовій сумі, достатній для покриття витрат на придбання ділянки землі та її поліпшення, включаючи вартість фінансування цих витрат та прибуток девелопера.

Незалежна оцінка збитків / судова експертиза, завданих постраждалим внаслідок збройної агресії, здійснюється за такими етапами:

I. Підготовчий етап охоплює:

- ознайомлення з об'єктом оцінки шляхом опрацювання вихідних даних;
- аналіз повноти вихідних даних;
- аналіз інформаційних джерел;
- аналіз рівня надійності ринкових даних - для випадків проведення незалежної оцінки збитків або судової експертизи (експертного дослідження);
- укладання договору про проведення оцінки збитків - для випадків проведення незалежної оцінки збитків або призначається (доручається)

згідно із Законом України «Про судову експертизу» та відповідним законодавством судова експертиза (експертне дослідження).

Договір укладається з обраним на конкурентних засадах суб'єктом оціночної діяльності.

II. Здійснення оціночних процедур або експертних досліджень.

III. Складання звіту про оцінку збитків.

У разі, якщо об'єктом оцінки є майно, яке належить до державної або комунальної форми власності здійснюється рецензування звітів про оцінку збитків.

Оплата робіт з проведення незалежної оцінки збитків та рецензування звітів про оцінку збитків у разі їх рецензування експертними радами саморегулювних організацій оцінювачів здійснюється за кошти підприємств, установ, організацій, фізичних осіб або інших джерел, що не заборонені законодавством.

Нормативно-правове забезпечення:

- [Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні»;](#)
- [Закон України «Про судову експертизу»;](#)
- [Порядок визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії РФ, затверджений постановою КМУ від 20 березня 2022 р. № 326;](#)
- [Методика визначення шкоди та обсягу збитків, завданих підприємствам, установам та організаціям усіх форм власності внаслідок знищення та пошкодження їх майна у зв'язку із збройною агресією РФ, а також упущеної вигоди від неможливості чи перешкод у провадженні господарської діяльності, затверджена спільним наказом Міністерства економіки України та Фонду державного майна України від 18 жовтня 2022 р. № 3904/1223 \(чинна з 16.12.2022\).](#)
- процесуальне законодавство.

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Стратегічне планування відновлення та розвитку необхідне для обґрунтованого вибору, систематизації заходів з відновлення та, насамперед, потребує проведення аналізу даних. Мова йде про збір, аналіз, побудову прогнозів щодо демографічних, фінансово-економічних та інших показників, а також проведення просторового аналізу, формування пріоритетів та напрямів відновлення соціально-економічного, культурного розвитку територіальних громад.

Відновлення регіонів і територій, що постраждали внаслідок збройної агресії проти України, – комплекс першочергових організаційних, фінансових та інших заходів, що спрямовані на прискорене відновлення об'єктів критичної інфраструктури, соціальної інфраструктури, об'єктів житлового та громадського призначення до стану, що дозволяє забезпечити повернення в регіон внутрішньо переміщених осіб та біженців, створення сприятливих умов для діяльності всіх суб'єктів господарювання.

До регіонів та територіальних громад, віднесених до територій відновлення,	Регіони та територіальні громади, не віднесені до територій відновлення,
<i>положення щодо розроблення та реалізації стратегій розвитку територіальних громад та планів заходів з їх реалізації можуть не застосовуватися на період реалізації плану відновлення та розвитку територіальної громади відповідно до частини шостої статті 113 Закону України "Про засади державної регіональної політики" (але не пізніше 1 січня 2027 р.).</i> Отже, такі регіони та територіальні громади розробляють Плани відновлення	розробляють відповідно регіональні стратегії розвитку та стратегії розвитку територіальних громад

Території відновлення – один з функціональних типів територій, запроваджених відповідно до нової редакції Закону України «Про засади державної регіональної політики», склад яких затверджується Кабінетом Міністрів України.

Територіями відновлення є мікрорегіони, територіальні громади, на території яких відбувалися бойові дії та/або які були тимчасово окуповані, та/або території яких зазнали руйнувань об'єктів критичної інфраструктури, соціальної інфраструктури, об'єктів житлового фонду внаслідок ведення бойових дій, а також які характеризуються різким погіршенням рівня соціально-економічного розвитку та значним переміщенням населення до інших регіонів та/або інших держав.

План відновлення та розвитку територіальної громади розробляється та затверджується відповідною сільською, селищною, міською радою у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Враховуючи, що Порядок розроблення Планів відновлення та розвитку територіальних громад наразі законодавчо не встановлений, пропонуємо для організації роботи, насамперед, опиратись на Методичні рекомендації щодо стратегічного планування розвитку на рівні територіальних громад та розпочинати підготовку аналітичної частини.

Аналітична частина Плану відновлення передусім має дати відповіді на питання:

1. Які ключові зміни відбулись у територіальній громаді?
2. Яка черговість пріоритетів у відновленні та розвитку територіальної громади?
3. На які цільові групи спрямований План відновлення та розвитку?
4. Які потреби має кожна цільова група?

Методичні рекомендації щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад затверджені Мінрегіоном у 2022 році.

Загалом стратегічний планувальний цикл охоплює такі **етапи**:

Алгоритм розроблення Стратегії, що передбачений Методичними рекомендаціями Мінрегіону, наведено нижче.

Алгоритм розроблення Стратегії розвитку територіальної громади

Після затвердження Стратегії розпочинається **стадія впровадження**, яка охоплює затвердження плану заходів з реалізації Стратегії, виконання програм і проектів розвитку територіальної громади, моніторинг досягнення цілей та виконання завдань.

Визначення наслідків впливу Стратегії на розвиток територіальної громади, стану досягнення запланованих результатів та врахування їх у наступному планувальному циклі здійснюється на наступному етапі – оцінювання.

Важливо:

1. Стратегія та План заходів мають:

- урахувати пріоритети розвитку, що визначені Державною стратегією регіонального розвитку України та відповідними регіональними стратегіями розвитку,
- узгоджуватися з відповідною містобудівною документацією, планом відновлення та розвитку регіонів, а також програмою комплексного відновлення області (у разі наявності).

2. При створенні робочої групи необхідно урахувати необхідність представлення різних соціальних та вікових груп жінок і чоловіків.

3. Проводити громадське обговорення, консультації із заінтересованими сторонами, обговорення в депутатських комісіях на різних етапах роботи над проектом Стратегії.

Нормативно-правове забезпечення:

- [Закон України «Про засади державної регіональної політики»;](#)
- [Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій»;](#)
- [Методичні рекомендації щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджені наказом Мінрегіону від 21.12.2022 р. № 265.](#)

Планування відновлення також має розпочинатися з утворення робочої групи, збору та аналізу даних.

При цьому, доцільно спочатку проаналізувати, яку проблему вирішував об'єкт, що був зруйнований чи пошкоджений, потім визначити сучасні обставини щодо цієї проблеми, а вже тоді приймати рішення, які об'єкти і як відбудовувати чи відновлювати. Треба мати в перспективі розуміння чи це буде відновлення довоєнного вигляду зруйнованих об'єктів, чи розбудова сучасної інфраструктури, чи створення меморіальних комплексів.

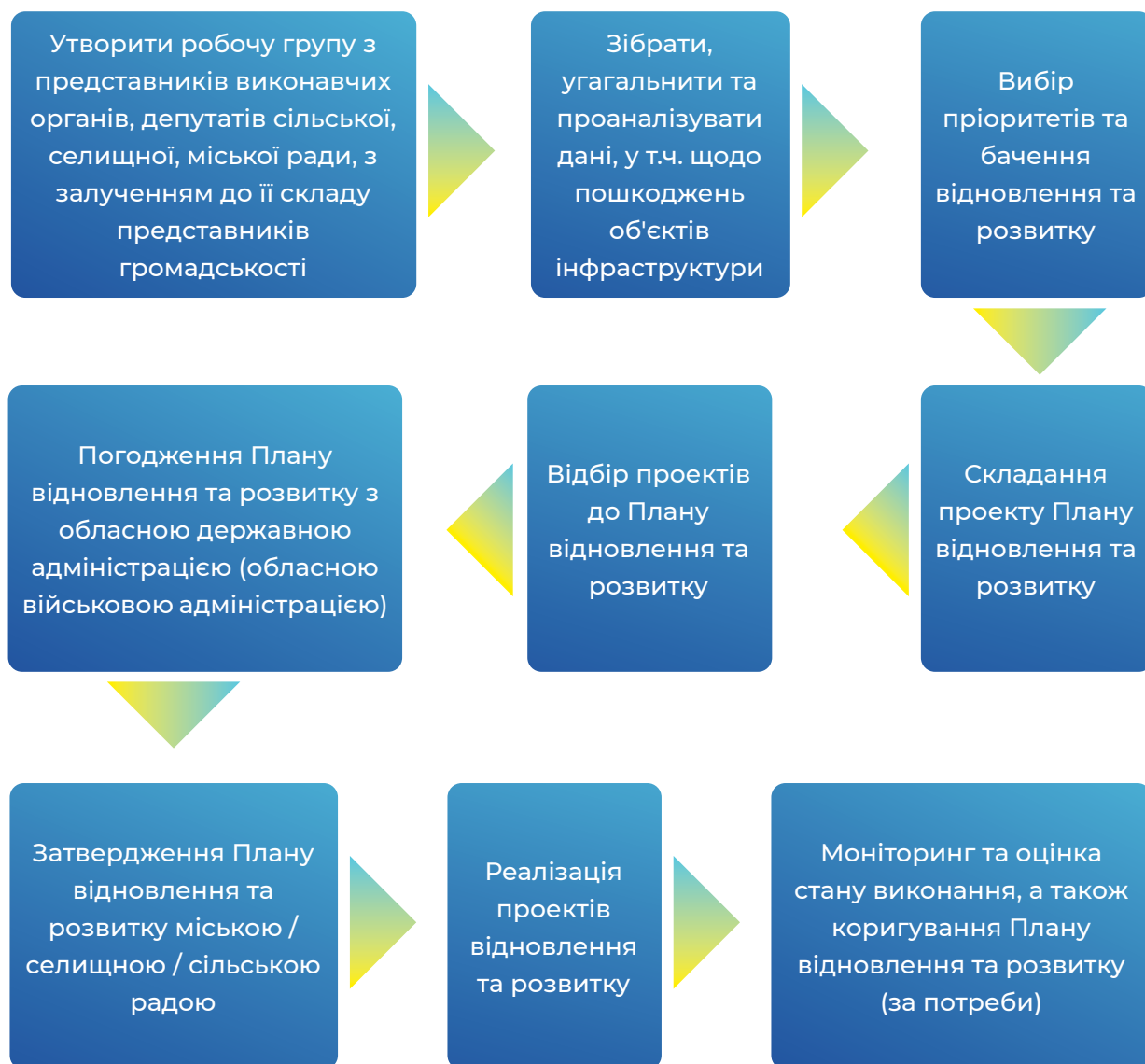
Дуже важливо також скласти демографічний прогноз для територіальної громади та при плануванні врахувати, чисельність жителів з урахуванням тих, що виїхали, але планують повернутися до територіальної громади.

Те саме стосується бізнесу, релокованого до інших територіальних громад, до інших регіонів. Доцільно провести опитування щодо можливості повернення таких підприємств до територіальної громади.

Примірний алгоритм планування відновлення та розвитку територіальних громад наведено нижче.

Слід зазначити, що реалізація проектів відновлення та розвитку охоплює, у тому числі розроблення проектно-кошторисної документації, пошук та залучення коштів (місцевого бюджету, Державного бюджету України, міжнародної технічної допомоги та інших, незаборонених законодавством джерел фінансування).

Примірний алгоритм планування відновлення та розвитку територіальних громад

МЕХАНІЗМИ ТА ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ЗАХОДІВ З ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Механізмами фінансування державної регіональної політики є:

- 1)** міжбюджетні трансфери з державного бюджету місцевим бюджетам;
- 2)** об'єднання на договірній основі фінансових ресурсів суб'єктів державної регіональної політики, державних та приватних партнерів на принципах здійснення державно-приватного партнерства, міжнародних інституцій;
- 3)** капітальні видатки державного бюджету;
- 4)** державні цільові програми;
- 5)** план відновлення та розвитку регіонів;
- 6)** програми регіонального розвитку та регіональні програми розвитку;
- 7)** проекти регіонального розвитку.

Так, у Державному бюджеті України на 2023 рік передбачені такі бюджетні програми:

- 1.** Фонд ліквідації наслідків збройної агресії.
- 2.** Державний фонд регіонального розвитку.
- 3.** Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України.

Кошти **Фонду ліквідації наслідків збройної агресії** спрямовуються на:

1) будівництво (нове будівництво, реконструкцію, реставрацію, капітальний ремонт) громадських будинків та споруд (з урахуванням вимог безпеки щодо захисних споруд цивільного захисту та військових об'єктів (споруд, будинків, позицій, казарм, складів, доріг тощо)), захисних споруд цивільного захисту та військових об'єктів (споруд, будинків, позицій, казарм, складів, доріг тощо);

2) будівництво об'єктів інфраструктури, зокрема пов'язаних з наданням послуг з водопостачання, водовідведення, виробництва теплової енергії, теплопостачання, електропостачання;

3) нове будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт, розроблення проектної (проектно-кошторисної) документації будівель для забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб та осіб, які втратили його внаслідок воєнних дій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України;

4) розроблення проектної (проектно-кошторисної) документації для об'єктів, які зруйновані внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України;

5) будівництво, ремонт та інші інженерно-технічні заходи із захисту об'єктів критичної інфраструктури;

6) закупівлю шкільних автобусів, спеціального транспорту для закладів охорони здоров'я та комунальних підприємств з благоустрою територій;

7) компенсацію за знищений/пошкоджений об'єкт житлового призначення (у тому числі будинки дачні та садові);

8) відновлення пошкоджених об'єктів житлового (у тому числі будинки дачні та садові) та громадського призначення;

9) нове будівництво об'єктів житлового призначення для осіб, які втратили житло внаслідок воєнних дій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, розроблення та експертизу проектної документації на будівництво таких об'єктів.

У виняткових випадках кошти фонду ліквідації наслідків збройної агресії можуть спрямовуватися на забезпечення потреб сектору оборони.

Розподіл коштів здійснюється за пропозиціями Київської міської, обласних державних адміністрацій (військових адміністрацій).

З-поміж обов'язкових умов надання коштів цього Фонду –

- 1)** належність регіонів та територіальних громад, яким виділяються кошти, до території відновлення як одного з функціональних типів територій;
- 2)** включення проектів (об'єктів, заходів), на які виділяються кошти фонду, до регіонального плану відновлення та розвитку.

Кошти **Державного фонду регіонального розвитку** спрямовуються на:

виконання інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що мають на меті розвиток регіонів і відповідають пріоритетам, визначеним Державною стратегією регіонального розвитку та відповідними регіональними стратегіями розвитку, у таких пропорціях:

- 30 відсотків - на реалізацію інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, які забезпечують виконання завдань, визначених Державною стратегією регіонального розвитку;
- 70 відсотків - на реалізацію інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, які забезпечують виконання завдань, визначених відповідними регіональними стратегіями розвитку та планами заходів з їх реалізації.

На реалізацію інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що мають на меті розвиток регіонів у частині розвитку спортивної інфраструктури, передбачається не менше 10 відсотків коштів державного фонду регіонального розвитку.

Для проведення оцінки та попереднього конкурсного відбору інвестиційних програм і проектів Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації утворюють відповідні **регіональні комісії**.

До складу таких комісій включаються представники органу, який її утворив, органів місцевого самоврядування, територіальних органів центральних органів виконавчої влади, регіональних відділень всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування, наукових, інших

установ та громадських об'єднань, до сфери діяльності яких належать питання соціально-економічного, інвестиційного та/або регіонального розвитку територій.

Подані, зокрема, й органами місцевого самоврядування інвестиційні проекти беруть участь в оцінці та попередньому конкурсному відборі тих, які будуть профінансовані за рахунок фонду регіонального розвитку.

Кошти **Ініціативи United24** спрямовуються на такі напрями:

- 1)** оборона та розмінування;
- 2)** гуманітарна та медична допомога;
- 3)** відбудова України.

Порядок використання коштів, що надійшли на рахунок, відкритий у Нацбанку, для задоволення потреб охорони здоров'я в рамках Ініціативи United24, передбачає наступне.

Військові адміністрації, **виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад**, державні та **комунальні заклади охорони здоров'я** можуть бути одержувачами коштів за окремими напрямами:

- відновлення роботи і модернізацію державних та комунальних закладів охорони здоров'я, що пошкоджені внаслідок бойових дій, а саме: технічне забезпечення (у тому числі забезпечення комп'ютерною та периферійною технікою, серверним обладнанням, доступом до хмарних сховищ та Інтернету, ліцензіями на програмне забезпечення (зокрема спеціалізоване), токенами), а також виконання робіт з будівництва (нового будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту), виконання інших робіт або надання послуг, пов'язаних з відновленням пошкодженого майна, в тому числі виконання будівельних та пусконаладжувальних робіт, пов'язаних з монтажем та введенням в експлуатацію медичного обладнання і систем киснезабезпечення, закупівлю будівельних матеріалів та обладнання тощо;

- оновлення і модернізацію державних та комунальних багатопрофільних лікарень інтенсивного лікування, а саме: проведення досліджень та передпроектних робіт, збору вихідних даних для проектування, проектних робіт, експертизи проекту, експертної оцінки, інженерно-технічних вишукувань та обстежень, погодження та затвердження проекту, а також виконання робіт з будівництва (нового будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту), виконання інших робіт або надання послуг, закупівлю будівельних матеріалів та обладнання тощо;

- оплату банківських послуг (закупівлю коштів в іноземній валюті тощо);
- закупівлю послуг, пов'язаних з постачанням медичного забезпечення, інших товарів, а саме: транспортно-експедиційних послуг та послуг із супроводження на всій території України уповноваженими МОЗ підприємствами та/або іншими суб'єктами господарювання технічного огляду, експертизи, перевірки технічного стану, випробувань.

Розподіл коштів здійснюється комісією з питань розподілу коштів для задоволення потреб охорони здоров'я, утвореною МОЗ.

Кошти **Фонду відновлення зруйнованого майна та інфраструктури** використовуються для:

- 1)** залізничного транспорту - магістральних залізничних ліній загального користування та розміщених на них технологічних споруд, передавальних пристроїв, що безпосередньо використовуються для забезпечення процесу перевезень, зокрема залізничних станцій, пасажирських вокзальних комплексів, колій загального користування, тягових підстанцій, контактної мережі та інших пристроїв технологічного електропостачання, систем сигналізації, централізації, блокування та управління рухом поїздів;
- 2)** дорожнього господарства - автомобільних доріг загального користування; вулиць і доріг міст та інших населених пунктів; виробничих потужностей дорожнього господарства (крім рухомого майна);
- 3)** авіаційного транспорту - аеродромів та аеродромних об'єктів;
- 4)** морського транспорту - об'єктів портової інфраструктури (крім рухомого майна);
- 5)** внутрішнього водного транспорту (крім рухомого майна);
- 6)** об'єктів туристичного призначення - готелів, інших об'єктів, призначених для надання послуг з розміщення, закладів харчування, курортних закладів;
- 7)** електронних комунікаційних мереж;
- 8)** об'єктів соціальної сфери - будівель навчальних та дослідних закладів, будівель лікарень та оздоровчих закладів, спортивних залів, споруд спортивного призначення, офісних будівель;
- 9)** об'єктів житлово-комунального господарства - об'єктів (зокрема інженерних мереж) водо-, тепло-, електро- і газопостачання, водовідведення, зовнішнього освітлення, відведення зливових вод;

10) житлових об'єктів та об'єктів будівництва - житлових будинків (індивідуальні (садибні) житлові будинки, дво- та багатоповерхові житлові будинки, гуртожитки) та/або їх частин (квартири, інші житлові приміщення), спільного майна багатоквартирних будинків, інших житлових приміщень у будівлях; об'єктів будівництва, які є або після прийняття в експлуатацію стануть самостійними об'єктами нерухомого майна (квартири, інші житлові приміщення в будівлі); дачних, садових будинків, господарських будівель та споруд на присадибних дачних і садових земельних ділянках, гаражів, які перебувають у власності фізичних осіб.

Заявниками щодо розподілу коштів Фонду є обласні, Київська міська держадміністрації (обласні, Київська міська військові адміністрації), центральні органи виконавчої влади, АТ "Укрзалізниця".

Порядок та умови надання **субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів у рамках Програми з відновлення України** передбачають такі основні положення:

- головним розпорядником субвенції є Мінрегіон;
- розпорядники/одержувачі субвенції за місцевими бюджетами (кінцеві бенефіціари) визначаються рішенням відповідної місцевої ради, відповідної військово-цивільної адміністрації про такий бюджет згідно із законодавством;
- субвенція спрямовується бюджетам адміністративно-територіальних одиниць, на території яких реалізуються проекти у рамках Програми з відновлення України за напрямками, визначеними у Фінансовій угоді. За рахунок субвенції також допускається виготовлення або коригування проектної документації.

Субвенція надається для забезпечення здійснення заходів щодо відновлення соціальної та житлової інфраструктури на територіях, де органи державної влади здійснюють свої повноваження в повному обсязі (підконтрольна Україні територія), метою яких є подолання наслідків збройної агресії Російської Федерації.

Умовами надання цієї субвенції є:

- 1)** комунальна форма власності об'єкта, на фінансування якого залучається субвенція;
- 2)** співфінансування за рахунок місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством, на покриття витрат на сплату податків

і зборів (у тому числі податку на додану вартість), комісії за конвертацію валюти, страхування, авторський нагляд тощо;

3) календарний план реалізації проектів має становити від одного до трьох років;

4) спроможність територіальних громад та утворених нею органів місцевого самоврядування, на фінансування об'єктів яких залучається субвенція, повинна забезпечувати подальше власне фінансування та їх утримання за рахунок коштів місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством;

5) об'єкти, зокрема житлового фонду, що фінансуються за рахунок субвенції, залишаються у комунальній власності (спільній власності) відповідних територіальних громад та використовуються за цільовим призначенням протягом не менше 20 років з дати завершення впровадження проекту;

6) за рахунок субвенції заборонено купівлю або приватизацію землі, будівель, приміщень;

7) під час розроблення проектів містобудівної документації на місцевому рівні та на всіх етапах реалізації проектів обов'язково повинно бути враховано громадські інтереси ключових заінтересованих сторін в місцевій громаді (вразливі групи населення; громадські організації; медичні, освітні, соціальні служби).

Нормативно-правове забезпечення:

- [Закон України «Про засади державної регіональної політики»;](#)
- [Закон України «Про Державний бюджет України на 2023 рік»;](#)
- [Бюджетний кодекс України;](#)
- [Порядок використання коштів фонду ліквідації наслідків збройної агресії, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 10 лютого 2023 року № 118;](#)
- [Порядок використання коштів з рахунка для задоволення потреб охорони здоров'я, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2022 року № 491;](#)
- [Порядок підготовки, оцінки та відбору інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, що можуть реалізовуватися за рахунок ко-](#)

штів державного фонду регіонального розвитку, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 18 березня 2015 року № 196;

- Порядок використання коштів з рахунка «Фонд відновлення зруйнованого майна та інфраструктури», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 29 липня 2022 року № 879;

- Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів у рамках Програми з відновлення України, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2021 року № 1324.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

ПОГОДЖЕНО

(керівник місцевого органу виконавчої влади,
підприємства тощо)

(підпис, власне ім'я. ПРИЗВИЩЕ)

"_____" 20__ р.

М.П.

ЗАТВЕРДЖУЮ

(керівник територіального органу управління/фор-
мування центрального підпорядкування ДСНС)

(спеціальне звання, підпис, власне ім'я. ПРИЗВИЩЕ)

"_____" 20__ р.

М.П.

АКТ №____
виконання робіт з очищення (розмінування) місцевості
від вибухонебезпечних предметів
"_____" 20__ р.

Піротехнічним (и) підрозділом (ами) _____
територіальний орган управління/формування ДСНС

складено цей акт про те, що особовим складом зазначеного (их) піротех-
нічного (их) підрозділу (ів) відповідно до наказу (ів) начальника
_____ від "_____" 20__ р. №____
виконано в районі (за адресою) роботи з очищення (розмінування) міс-
цевості від вибухонебезпечних предметів

_____ та їх знешкодження (знищення):
(зазначається метод проведення робіт)

(населений пункт, вулиця, номер будинку (інші орієнтири) та координати місця виявлення ВНП)

Під час виконання робіт:

1. "_____" 20__ року проведено очищення від ВНП ділянки пло-
щею _____м кв/_____га на глибину _____м
2. Виявлено _____ од. (_____) вибухонебезпечних предметів, у тому числі

ДОДАТОК 2

**ПРИМІРНА ФОРМА АКТА
комісійного обстеження об'єкта, пошкодженого внаслідок
збройної агресії Російської Федерації**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова комісії

Від _____ р. № _____

**АКТ
комісійного обстеження об'єкта, пошкодженого внаслідок
збройної агресії Російської Федерації**

_____ 20__ р.
(назва адміністративно-територіальної одиниці)

Назва об'єкта, що обстежувався, код згідно з ДК 018-2000: _____

Адреса розташування: _____

Кадастровий номер земельної ділянки (у разі присвоєння) _____

Форма власності: _____

Власник (управитель) _____
(прізвище, власне ім'я, паспортні дані, _____)

реєстраційний номер облікової картки платника податків; назва юридичної особи, ЄДРПОУ)

Комісія з обстеження об'єкта, пошкодженого внаслідок збройної агресії
Російської Федерації (далі - комісія) у складі:

голови комісії _____

заступника голови комісії _____

секретаря комісії _____

членів комісії _____

що діють на підставі рішення органу місцевого самоврядування, а у разі його відсутності - розпорядження начальника військової адміністрації населеного пункту _____

(дата, номер рішення/розпорядження

та назва рішення/розпорядження)

у присутності (власника, співвласників, представника) _____

(прізвище, власне ім'я)

на підставі заяви (за наявності) _____

(прізвище, власне ім'я із зазначенням дати звернення)

та за результатами обстеження, а також результатів аналізу наявної інформації комісія встановила:

1. Загальні характеристики об'єкта:

дані про віднесення об'єкта до пам'яток культурної спадщини _____

рік будівництва (останнього капітального ремонту, реконструкції) _____

загальна площа, кв. метрів: ____

кількість поверхів: ____

підземних ____

наземних ____

мансардних ____

кількість секцій: ____

загальна кількість квартир: ____

площа вбудованих нежитлових приміщень, кв. метрів: ____

Інформація щодо наявності правовстановлюючих документів на об'єкт, а також результати виконаних раніше обстежень технічного стану

(зазначається перелік наявних документів та місце їх зберігання)

Характеристика основних конструктивних елементів та інженерних систем об'єкта

Основні конструктивні елементи та інженерні системи об'єкта	Загальна характеристика (основний тип, конструкція, матеріал тощо)
---	--

1. Фундаменти
2. Вертикальні зовнішні огорожувальні конструкції (стіни)
3. Переkritтя:
 - першого поверху
 - міжповерхові
 - горища
4. Покриття
5. Покрівлі
6. Заповнення віконних прорізів (вікна)
7. Заповнення дверних прорізів (вхідні двері)
8. Опорядження
 - фасад
 - підлоги
 - стеля
 - внутрішні стіни
9. Внутрішні інженерні системи
 - електропостачання
 - водопостачання
 - газопостачання
 - каналізація
 - опалення

Примітка. 1. Інформація щодо основних конструктивних елементів та інженерних систем об'єкта зазначається за результатами обстеження, а також наявної проектної та іншої технічної документації (матеріалів технічної інвентаризації (інвентаризаційних справ, технічних паспортів), результатів попередніх обстежень).

2. Загальна характеристика пошкоджень об'єкта:
орієнтовна дата пошкодження об'єкта:
ймовірні причини пошкодження об'єкта:
характеристика пошкоджень (з орієнтовним обсягом пошкоджень):
фундамент:
зовнішні стіни, фасад:
дах/покрівля:
внутрішні стіни/перегородки:

підлоги:
заповнення віконних та дверних прорізів:
інженерні мережі та обладнання:
інші конструкції та елементи будівлі:
Інформація щодо виконаних на дату обстеження ремонтно-віднов-
лювальних робіт _____

Інша додаткова інформація _____

Висновки:
До акта комісійного обстеження додаються:

(перелік документів, у тому числі результати фотофіксації пошкодженого об'єкта)

Заступник голови

(підпис)

(власне ім'я, прізвище)

Члени комісії

(підпис)

(власне ім'я, прізвище)

(підпис)

(власне ім'я, прізвище)

(підпис)

(власне ім'я, прізвище)

Власник
(управитель/представник)
(у разі участі в обстеженні)

(підпис)

(власне ім'я, прізвище)

ДОДАТОК 3

Перелік робіт з обстеження залежно від категорії пошкоджень об'єкта

№	Орієнтовний перелік робіт з обстеження	Категорія пошкоджень об'єкта, визначена за результатами попереднього візуального огляду об'єкта		
		Категорія I	Категорія II	Категорія III
1	Складання технічного завдання	так	так	не вимагається
2	Візуальний огляд	так	так	так
3	Складання відомостей дефектів та пошкоджень	так	так	не вимагається
4	Складання схем розташування дефектів та пошкоджень	у разі планування капітального ремонту	у разі планування капітального ремонту, реконструкції	не вимагається
5	Складання обмірних креслень	у разі планування капітального ремонту (відповідно технічного завдання)	у разі планування капітального ремонту, реконструкції (відповідно технічного завдання)	не вимагається
6	Проведення інструментальних досліджень конструкцій	за потреби (при наявності відповідних пошкоджень)	за потреби (при наявності відповідних пошкоджень)	не вимагається
7	Проведення перевірочних рахунків	за потреби (при наявності відповідних пошкоджень)	так	не вимагається
8	Визначення обсягів робіт для проектування відновлення (капітального ремонту, реконструкції)	за потреби (при наявності відповідного технічного завдання)	за потреби (при наявності відповідного технічного завдання)	не вимагається
9	Складання висновку про технічний стан	так	так	так
10	Розроблення рекомендацій щодо принципових рішень з підсилення	не вимагається		не вимагається
11	Розроблення рекомендацій щодо подальшої експлуатації	так	так	не вимагається
12	Складання акта про обстеження	так	так	так

Примітка: Перелік робіт з обстеження визначається з урахуванням мети обстеження, галузевої специфіки об'єкта та характеру наявних дефектів і пошкоджень

Рецензент: **Рабошук Я.О.**, заступник Виконавчого директора Асоціації міст України, директор Аналітичного Центру АМУ

Автор: **Мельник Т.О.**, експертка Асоціації міст України із питань відновлення муніципальної інфраструктури

За загальною редакцією **Слобожана О. В.**, Виконавчого директора Асоціації міст України, кандидата наук з державного управління

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053

+38 044 486 28 78 +38 067 103 58 88

info@auc.org.ua amu.inform@gmail.com t.me/auc_ua auc.org.ua

